

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 31 grudnia 1983 r.

w sprawie właściwości organów i trybu postępowania o odszkodowanie i inne świadczenia pieniężne przysługujące z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub śmierci junaka odbywającego zasadniczą służbę w obronie cywilnej.

Na podstawie art. 169 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111 oraz z 1983 r. Nr 41, poz. 185 i Nr 61, poz. 278) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) tryb przyznawania junakom odbywającym zasadniczą służbę w obronie cywilnej oraz członkom ich rodzin następujących świadczeń pieniężnych:
 - a) odszkodowania przewidzianego w ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342), zwanej dalej „ustawą odszkodowawczą”,
 - b) należności pośmiertnych przewidzianych w ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. z 1974 r. Nr 47, poz. 282, z 1979 r. Nr 15, poz. 97 i z 1983 r. Nr 16, poz. 78), zwanej dalej „ustawą uposażeniową”,
- 2) organy właściwe do przyznawania i wypłacania świadczeń, o których mowa w pkt 1.

§ 2. 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o junaku — rozumie się przez to poborowego odbywającego zasadniczą służbę w oddziale obrony cywilnej utworzonym przez Komendanta Głównego Ochotniczych Hufców Pracy (OHP), Komendanta Głównego Straży Pożarnych, Ministra Obrony Narodowej lub właściwego ministra nadzorującego zakłady pracy o szczególnym znaczeniu dla obronności kraju lub ochrony ludności, w których działa straż przemysłowa.

2. Ilekroć w ustawie odszkodowawczej i ustawie uposażeniowej oraz innych przepisach powołanych w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o żołnierzu lub żołnierzu zasadniczej służby wojskowej albo o członku jego rodziny — rozumie się przez to odpowiednio junaka albo członka jego rodziny.

3. Za choroby pozostające w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami zasadniczej służby w obronie cywilnej uważa się choroby określone przez Ministra Obrony Narodowej, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze.

§ 3. W oddziałach obrony cywilnej tworzonych przez:

- 1) Komendanta Głównego OHP,
- 2) Komendanta Głównego Straży Pożarnych,

3) ministrów nadzorujących zakłady pracy o szczególnym znaczeniu dla obronności kraju lub ochrony ludności, w których działa straż przemysłowa

postępowanie w sprawie ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, któremu uległ junak, w razie ujawnienia u junaka choroby, która pozostaje w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami zasadniczej służby w obronie cywilnej, oraz w sprawie ustalenia prawa do odszkodowania i jego wysokości — prowadzi się odpowiednio w trybie określonym w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 października 1976 r. w sprawie postępowania o odszkodowanie w razie wypadku lub choroby pozostającej w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 36, poz. 212), zwanym dalej „rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej”, ze zmianami wynikającymi z przepisów § 4—7 niniejszego rozporządzenia.

§ 4. 1. Postępowanie, o którym mowa w § 3, wszczyna się z urzędu, jeżeli junak poniósł śmierć w wyniku wypadku, w tym również wypadku zbiorowego, lub choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby (§ 2 ust. 3) albo doznał ciężkiego uszkodzenia ciała; w innych przypadkach postępowanie wszczyna się na wniosek junaka.

2) Za wypadek zbiorowy uważa się zdarzenie, w którego wyniku wypadkowi uległy jednocześnie co najmniej dwie osoby.

§ 5. 1. Określone w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej w zakresie postępowania powypadkowego obowiązki i uprawnienia:

- 1) dowódcy jednostki wojskowej przysługują:
 - a) w oddziałach obrony cywilnej tworzonych przez Komendanta Głównego OHP — komendantowi oddziału obrony cywilnej,
 - b) w oddziałach obrony cywilnej tworzonych przez Komendanta Głównego Straży Pożarnych — komendantowi jednostki ochrony przeciwpożarowej, a jeżeli junak został skierowany do wykonywania zadań i pełnienia funkcji w zakładowej straży pożarnej — kierownikowi zakładu pracy,
 - c) w oddziałach tworzonych przez ministrów, o których mowa w § 3 pkt 3 — kierownikowi zakładu pracy,
- 2) inspektora do spraw bezpieczeństwa i higieny pracy przysługują:
 - a) w oddziałach obrony cywilnej tworzonych przez Komendanta Głównego OHP oraz w terenowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej — osobie wyznaczonej do załatwiania tych spraw odpowiednio przez komendanta oddziału lub komendanta jednostki,
 - b) w zakładach pracy — zakładowej służbie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 3) lekarza wojskowego — przysługują lekarzowi spolecznej służby zdrowia.

2. W skład komisji powypadkowej powołanej przez komendanta oddziału obrony cywilnej, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a), wchodzi przedstawiciel zakładu pracy, jeżeli wypadek nastąpił w związku z wykonywaniem przez junaka prac na rzecz obrony cywilnej.

3. W razie wypadku zbiorowego albo wypadku, w którym junak poniósł śmierć lub doznał ciężkiego uszkodzenia ciała, komendant oddziału obrony cywilnej powiadamia jednostkę nadrzędną; przedstawiciel tej jednostki może uczestniczyć w komisji powypadkowej jako członek komisji.

§ 6. 1. Organem właściwym do ustalenia prawa do odszkodowania i jego wysokości oraz wypłaty odszkodowania, zwanym dalej „organem odszkodowawczym”, jest w stosunku do junaków odbywających zasadniczą służbę w oddziałach obrony cywilnej tworzonych:

- 1) przez Komendanta Głównego OHP — komendant wojewódzki OHP,
- 2) przez Komendanta Głównego Straży Pożarnych — komendant jednostki ochrony przeciwpożarowej, a jeżeli junak został skierowany do wykonywania zadań i pełnienia funkcji w zakładowej straży pożarnej — kierownik zakładu pracy,
- 3) przez ministrów, o których mowa w § 3 pkt 3 — kierownik zakładu pracy.

2. Organem upoważnionym do wyrażenia zgody na wydanie przez organ odszkodowawczy decyzji o przyznaniu jednorazowego odszkodowania w kwocie wyższej, w granicach do 50%, niż określona w art. 5 lub 6 ustawy odszkodowawczej albo do przyznania, w przypadkach szczególnie uzasadnionych, odszkodowania w granicach określonych w art. 6 ustawy odszkodowawczej członkom rodziny junaka, który zmarł lub zaginął w czasie pełnienia zasadniczej służby w obronie cywilnej, nie spełniającym wymaganych warunków, albo innej osobie bliskiej junakowi — jest w stosunku do oddziałów obrony cywilnej, o których mowa:

- 1) w ust. 1 pkt 1 — Komendant Główny OHP,
- 2) w ust. 1 pkt 2 — wojewoda (prezydent miasta stopnia wojewódzkiego),
- 3) w ust. 1 pkt 3 — minister, o którym mowa w § 3 pkt 3, lub organ przez niego upoważniony.

3. Odszkodowanie przyznane stosownie do ust. 2 wypłaca organ odszkodowawczy.

§ 7. W razie potrzeby ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu doznanego przez junaka wskutek wypadku, jak również dokonania oceny, czy ujawniona u junaka choroba pozostaje w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami zasadniczej służby w obronie cywilnej, oraz ustalenia stopnia uszczerbku na jego zdrowiu wskutek tej choroby, organ odszkodowawczy kieruje poszkodowanego junaka do rejonowej wojskowej komisji lekarskiej za pośrednictwem wojskowego komendanta uzupełnień, właściwego terenowo dla tego organu.

§ 8. W sprawach, o których mowa w § 3 i 6, w oddziałach obrony cywilnej tworzonych przez Ministra Obrony Narodowej stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej, z tym że w skład komisji powypadkowej powołanej przez dowódcę jednostki wojskowej wchodzi przedstawiciel oddziału obrony cywilnej jako członek komisji.

§ 9. 1. W razie śmierci junaka organ odszkodowawczy dokonuje zwrotu kosztów pogrzebu i wypłaca

odprawę pośmiertną według zasad określonych w art. 31 ustawy uposażeniowej oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 42 ust. 1 pkt 5 tej ustawy — odpowiednio jak w razie śmierci żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową.

2. W oddziałach obrony cywilnej, o których mowa w § 8, należności pośmiertne z tytułu śmierci junaka przyznaje i wypłaca organ określony przez Ministra Obrony Narodowej.

§ 10. Świadczenia pieniężne wypłacone przez organ odszkodowawczy wymieniony w § 6 ust. 1 pkt 1 z tytułu wypadku lub choroby pozostających w związku z wykonywaniem przez junaka prac na rzecz obrony cywilnej w zakładzie pracy — zakład ten jest obowiązany zwrócić organowi odszkodowawczemu.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: gen. armii *W. Jaruzelski*